

WOORD, KLANK & BEELD

CD KLASSIEK

Klarinetmuziek
B.H. Crusell

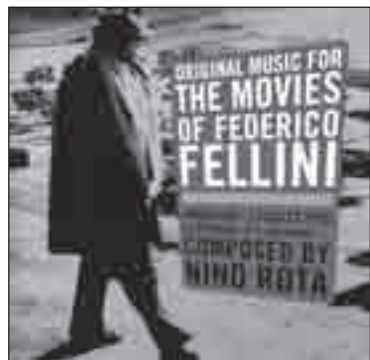
Bernhard Henrik Crusell. De naam klinkt Engels, maar blijkt tot onze verwondering Fins. De componist in kwestie werd in 1775 geboren in de zuidwestelijke havenstad Uusikaupunki (letterlijk Nieuwstad). Hoewel hij als eerste klarinetspeler bijna veertig jaar lang verbonden was aan de hofkapel van Stockholm, en dus op het eerste gezicht ook als Zweeds toondichter kan doorgaan, mag zijn Fins nationalisme niet worden vergeten. Afkomstig uit een verarmd boekbindersgezin, was Bernhard Henrik Crusell van huize uit Finssprekend. Bovendien vergat hij nooit dat zijn land door de Zweden in 1809 aan de Russen was afgestaan. Die trouw aan zijn vaderland maakte hem echter niet blind voor wat zich afspeelde in de rest van de wereld. Hij maakte concertreizen naar Duitsland en Frankrijk. Zijn stijl is dan ook internationaal, wat blijkt uit deze heel virtuoze klarinetconcerto's. Die maken vandaag deel uit van het grote standaardrepertoire voor dit instrument. Ze zijn geschre-

ven in de klassieke Weense stijl. Ook valt er enige invloed te bespeuren van de Franse opera en niet enkel van Mozart, Spohr of Carl Maria von Weber. Laatstgenoemde had Crusell trouwens zelf in Duitsland mogen ontmoeten.

Als componerende klarinetvirtuoos legt Crusell de lat duidelijk hoog voor uitvoerders. Dat wil niet zeggen dat hij harteloze perfectie nastreeft. Integendeel, hoewel zijn composities getuigen van groot vakmanschap, vergen ze vooral een vloeiende muzikaliteit en een warmhartig inleven. Het concerto nummer 5 is wellicht zijn absolute topwerk en lijkt wel gevloeid uit de pen van een Beethoven. Dit concert staat in F klein, en dat geeft het werk gevoelsmatig een donker randje. Misschien omdat Crusell het opdroeg aan tsaar Alexander I? Alleszins is het een volbragen werk met inhoud. De beide andere concerto's zijn een tikje meer conventioneel. Maar ook hier wisselt zangerigheid af met meer vlotte virtuoze momenten. De Zweedse klarinet-speler Martin Fröst is een groot vertolker, en dat niet enkel in Scandinavië. Dat blijkt niet alleen uit deze opname, want de man kan bogen op eerste vertolkingen van werken van Penderecki en van Kalevi Aho. Het orkest speelt betrouwbaar en nauwgezet, zoals we het van eerdere opnames kennen. Klasse. (JC)

Crusell, *Clarinet Concertos*, door Martin Fröst (klarinet) en het Gothenburg Symphony Orchestra onder leiding van Okko Kamu, BIS (distributie CODA), BIS-SACD-1723, 21,15 euro.

CD KLASSIEK

Muziek voor Fellini
Nino Rota

Ja, er is muziek die je niet meer kunt losmaken van beelden die ooit op je netvlies kwamen te staan. Grote filmmuziek is onvergetelijk, omdat die juist de beelden een meerwaarde geeft. En omdat ze het beeld duidt en van commentaar voorziet. Wie de 'spaghettiwesterns' waarmee een jeugdige Clint Eastwood uitpakte in herinnering roept, kan de muziek van Ennio Moricone nooit wegdenken. Hetzelfde geldt voor de complexe

en toch wel moeilijke films van het Italiaanse 'enfant terrible' van weleer, Federico Fellini. Wij waren ons tot vóór kort niet bewust van de naam en de faam van zijn huiscomponist. Wat natuurlijk een schande is, die geheel op ons terugvalt, maar we willen aan Caesar geven wat Caesar toekomt en dus noemen we bij de naam van deze Nino Rota voortaan met de gepaste eerbied. De man levert vaak weemoedig werk af, zoals in *La Dolce Vita* of *Amarcord*. Ondanks de Italiaanse chaos in de films klinkt alles volmaakt. Muziek voor kinderharten dus, of voor bevlogen dromers, zoals Fellini (of Zeffirelli en Visconti) waren. Verborgen klasse. (JC)

Nino Rota, *Original Music for the Movies of Federico Fellini*, *Amarcord*, *La Dolce Vita*, *La Strada*, *Otto e Mezzo*, and *More...*, ITM 14108 (distributie Coda), 11,45 euro.

TIJDSCHRIFT SPIRITUALITEIT

Dossier Magdalena
Collationes

Kan één zin uit de Bijbel een groep wetenschappers van verschillende disciplines bezighouden? Natuurlijk, want de Bijbel beïnvloedt onze cultuur op subtiele wijze. Dat blijkt onder

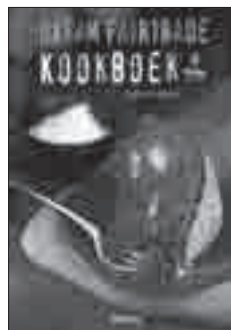
meer uit het recentste nummer van *Collationes*, Vlaams Tijdschrift voor Theologie en Pastoraal. Uitgangspunt van een aantal artikels is de figuur van Maria Magdalena. Deze is onder meer door de boeken van Dan Brown weer helemaal 'in'. Maar wie was Maria Magdalena? Het beeld van de boetvaardige zondares blijkt in de christelijke beeldcultuur samen te zijn gegaan met andere vrouwelijke personages uit de evangeliën.

Een aantal Leuvense wetenschappers hield zich bezig met de zin die de verzen Jezus aan Maria uitspreekt: „Raak me niet aan!” Vooral de cultuurgeschiedenis komt in de verschillende artikels aan bod, en duidelijk is dat deze Maria ook in de hedendaagse kunst een plaats krijgt. De figuur van Maria blijkt in de loop der tij-

den echter steeds anders te worden begrepen. We kunnen alvast één ding besluiten: elke tijd een andere Maria Magdalena. (EDS)

Collationes. Tijdschrift voor Theologie en pastoraal. Driemaandelijkse Tijdschrift, 39 (2009), een los nummer kost 10 euro, Biezekapelstraat 2, 9000 Gent, telefoon 09 235 78 45.

BOEK KOKEN

Fair Trade producten
Sophie Grigson

Fair Trade is niet meer weg te denken uit het leven van de bewuste consument. Nogal logisch dat er nu ook een heus Oxfam Fairtrade Kookboek verschijnt. Alle recepten hebben één ding gemeen: er zit minstens één

ingrediënt in uit het Zuiden, of laten we zeggen uit het gamma eerlijke producten van de wereldwinkel.

Vele van deze producten dragen het Max-Havelaarlabel. De hele weg die een product aflegt, van veld tot de winkel, wordt gecontroleerd. Boeren kunnen rekenen op een minimumprijs. Kook met dit boek dus voor een betere wereld. Zelfs het papier van het kookboek blijkt verantwoord en eerlijk te zijn. Het kookboek blijkt oorspronkelijk Engels te zijn, en dat lees je eigenlijk ook afaan de recepten. Wereldkeuken, ja, maar je ontmoet er ook brownies, muffins, theebrood, en – jawel – heel veel curry, intussen het lievelingsgerecht van velen over het Kanaal. Het aantal vleeschotels is veeleer beperkt, welgeteld drie konden we vinden. Maar het aantal recepten voor snoep en nagerechtjes

bedraagt zowaar meer dan zeventig. Heeft het aanbod chocolade, rietsuiker, noten en rozijnen in de wereldwinkels daar iets mee te maken? (EDS)

Sophie Grigson, *Oxfam Fairtrade Kookboek*, Lannoo, Tielt, 2009, 206 blz., 19,95 euro, ISBN 978 90 209 8129 2.

BOEK ACTUALITEIT

Ingrid Betancourt
Willy Schaeken

Op 2 juli 2008 bevrijdde een geheime militaire operatie de inmiddels wereldberoemde Ingrid Betancourt uit de handen van de revolutionaire strijdkrachten FARC. De Colombiaans-Franse presidentskandidate van het Latijns-Amerikaanse land werd zes jaar lang gevangen gehouden in de jungle door de guerrilla's die honderden andere invloedrijke personen en buitenlanders hadden ontvoerd als onderdeel van hun politiek van verzet.

Willy Schaeken, leraar geschiedenis en godsdienst in Hasselt, begint dit boeiende boek met een

uitvoerige uiteenzetting over de politieke context van Colombia en hoe Betancourt uitgroeide tot een icoon. Niettegenstaande wat herhalingen kunnen we goed haar weg volgen. De diploma-tendochter groeide op in een beschermd milieu en studeerde in Frankrijk. In Colombia waagde ze zich vanaf de jaren 1990 in de politiek en klaagde ze corrupte politici met naam aan. Het was ook duidelijk dat het internationale comités waren die haar zaak weer aan bod brachten. Zonder haar internationaal netwerk (ze heeft bovendien ook de Franse nationaliteit) zouden weinigen van haar hebben gehoord. Peilingen gaven haar in 2002 maar enkele luttele procenten van de stemmen bij de presidentsverkiezingen. Maar het was haar in 2001 in Frankrijk verschenen autobiografie die haar nog vóór de ontvoering bekendheid bezorgde.

Schaeken gaat in zijn boek ook in op de religieuze achtergrond van Betancourt, wat weinig media deden. Op de eerste beelden na haar vrijlating hield ze nochtans opvallend een rozenkrans in de handen. Ingrid Betancourt blijkt zich ook door haar gevangenschap te hebben gebeden. In interviews heeft ze het geregeld over de centrale plaats die God inneemt in

haar leven. Als dank ging ze in 2008 op bedevaart naar Lourdes, niet toevallig in Frankrijk. In de toespraken die ze na haar vrijlating hield, kwam ook haar verzet tegen het materialisme voortdurend ter sprake.

Een opmerkelijk (toegevoegd?) hoofdstuk behandelt andere vrouwelijke hoofdrolspelers in de strijd voor mensenrechten. Het is in deze rij illustere voorgangsters dat Willy Schaeken Ingrid Betancourt een plaats wil geven. (EDS)

Willy Schaeken, *Ingrid Betancourt. Integere en ingenieuze vrouw*, Altiora, Averbode, 2009, 180 blz., 16,50 euro, ISBN 978 90 317 2617 2.